

Dotaz: „výkladu § 9 odst. 6 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice“

Odpověď: Ust. § 9 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV 194/2022 Sb.“), uvádí, co je předmětem školení a zkoušek z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice, cit:

„(1) Předmětem školení a zkoušek z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice jsou
a) znalosti povinností vyplývajících z právních a ostatních předpisů k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (§ 349 odst. 1 zákoníku práce) souvisejících s činností na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí, kterou má zkoušená osoba vykonávat, popřípadě řídit,
b) teoretické a praktické znalosti o poskytování první pomoci, zejména při úrazech elektrickým proudem,
c) pracovní a technologické postupy, provozní a bezpečnostní pokyny, zdroje a příčiny rizik, které souvisí s činností na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí, kterou má zkoušená osoba vykonávat, popřípadě řídit, a
d) další zásadní skutečnosti a informace mající dopad na bezpečnost práce a provozu při činnostech na elektrickém zařízení.“

V případě, kdy zkušební komise není obeznámena s pracovními a technologickými postupy, provozními a bezpečnostními pokyny, zdroji a příčinami rizik, které souvisí s činností na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí, kterou má zkoušená osoba vykonávat, popřípadě řídit [ust. § 9 odst. 1 písm. c) NV 194/2022 Sb.], může být tato část zkoušky nahrazena potvrzením vydaným odpovědnou osobou příslušné právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby (u které je zkoušená osoba zaměstnána) prokazujícím, že daná osoba prochází těmito školeními zakončenými ověřením znalostí v pravidelných intervalech stanovených vnitřními předpisy dané právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby. Vzor tohoto potvrzení je uveden v příloze č. 4 k tomuto nařízení (viz ust. § 9 odst. 6 NV 194/2022 Sb.). NV 194/2022 Sb. ani zákon č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů, nestanoví, kdo může toto školení a přezkoušení u zaměstnavatele provádět (seznámit zaměstnance s pracovními a technologickými postupy, provozními a bezpečnostními pokyny, zdroji a příčinami rizik, které souvisí s činností na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí, kterou má zkoušená osoba vykonávat, popřípadě řídit).

Z výše uvedeného vyplývá, že školitelem může být, po řádném (tedy průkazně doložitelném) školení a ověření znalostí, podle ust. § 103 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, pověřená i osoba bez elektrotechnické kvalifikace. Je však na zvážení zaměstnavatele, zda „neelektrikář“ je schopen plně vysvětlit pracovní a technologické postupy, provozní a bezpečnostní pokyny, zdroje a příčiny rizik, které souvisí s činností na elektrickém zařízení příslušného druhu a napětí, kterou má zkoušená osoba vykonávat, popřípadě řídit.

V této souvislosti musíme upozornit na skutečnost, pokud by bylo toto školení a přezkušování prováděno externistou, že školení a vzdělávání podléhá volné živnosti dle ust. § 25 odst. 2 přílohy č. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, „Živnost volná a obory činností, které náleží do živnosti volné, jsou uvedeny v příloze č. 4 k tomuto zákonu“, bod 72 přílohy č. 4 „**72. Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti**“.

Dotaz: „V září 2021 byla vydána Změna 2 ČSN 33 1600 ed.2 - revize a kontroly elektrických spotřebičů během používání.

Změna 2 mění lhůtu a operuje novými pojmy -opakovaná zkouška a opakovaná revize. V normě je dále popsáno, že opakovanou zkoušku může provádět každý elektrikář, který je držitelem osvědčení minimálně dle 6 vyhl. č. 50/1978 Sb., urevizí není kvalifikační požadavek nijak specifikován, takže by mohlo být dovozováno, že je mohou provádět jen revizní technici (9vyhl.50/1 978 Sb.). To by byla zásadní změna proti stávající praxi a dřívějšímu stanovisku SÚIP, což by ve svém důsledku mohlo znamenat zásadní zvýšení nákladů provozovatelů.

Náš dotaz tedy zní, jak tuto změnu normy vykládat v praxi a zda platí dřívější stanovisko SÚIP, tzn., že revize, v rozsahu této normy, mohl provádět každý elektrikář s 6 a vyšším a nemusel tonutně být revizní technik.“

Odpověď: ZMĚNA Z2 k ČSN 33 1600 ed.2 upravuje pojmy „opakovaná zkouška“ a „opakovaná revize“, kdy stanovuje i interval pro jejich provádění a rozsah činností, které musejí být provedeny k jejich splnění. V příloze E pak následně normotvůrce uvedl konkrétně, kdo může provádět „ověřování účinnosti ochranných opatření elektrických spotřebičů po opravě“ a „opakované zkoušky“ (což vyplývá z ČSN EN 50678:2021). Vzhledem k tomu, že tato změna nestanovuje za povinnost, aby „opakované revize“ prováděl revizní technik, a ani v jiných právních předpisech nedošlo ke změně, z toho důvodu SÚIP nedošel k závěru, že by musel přehodnotit své dřívější stanovisko (viz příloha „vyjádření SÚIP k problematice revizi el. spotřebiců“, ze dne 05.08.2010). Stále tudíž platí, že „opakované revize“ el. spotřebičů může provádět zaměstnanec, který má elektrotechnickou kvalifikaci minimálně podle ust. § 6 a vyšší dle vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice, ve znění pozdějších předpisů, a prokazatelně má k dispozici měřicí přístroje schopné provádět všechna předepsaná měření.

Dotaz: tímto si Vás dovoluujeme oslovit za účelem odborné konzultace s problematikou formy dokladu pro osoby poučené dle § 4 NV č. 194/2022 Sb.

V zákoně č. 250/2021 Sb. v § 19, odst. 3, písm. b) je uvedeno pro Osobu poučenou:

b) je držitelkou dokladu o provedení poučení a ověření znalostí v rozsahu osoby poučené. Dokladem o provedení poučení a ověření znalostí v rozsahu osoby poučené je zápis, který podepíše osoba poučená spolu s osobou znalou, která provedla poučení a ověření znalostí. V zápisu bude rovněž stanovena lhůta ne delší než 3 roky, ve které je nutno poučení a ověření znalostí opakovat. Lhůta bude stanovena osobou znalou, která poučení a ověření znalostí provedla. Ověření znalostí se hodnotí stupni vyhověl nebo nevyhověl, pro stupeň vyhověl je nutno dosáhnout 80 % správných odpovědí při ověřování znalostí. Za ověření znalostí a správnost vydaného zápisu odpovídá osoba znalá, která poučení a ověření znalostí provedla.

V NV č. 194/2022 Sb. v § 4, odst. 3 je uvedeno pro Osobu poučenou:

(3) O poučení a ověření znalostí musí být proveden zápis, který vyhotoví osoba znalá, která poučení a ověření provedla. V zápisu musí být přesně vymezen rozsah poučení a specifikace pracoviště.

Prosíme o odpověď na dotaz:

Je možné považovat jeden doklad (zápis) s více jmény a podpisy osob poučených (v našem kontextu prezenční listinu) za doklad o provedení poučení a ověření znalostí osob poučených, nebo musí být vystaven zvlášť samostatný doklad (zápis) pro každou poučenou osobu podobně jako je tomu u osoby znalé podle přílohy č. 3 NV č. 194/2022 Sb.?”

Odpověď: Jak je uvedeno v § 4 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV o odborné způsobilosti“), cit „Osoba poučená je odborně způsobilá osoba podle § 19 zákona, která byla v rozsahu své činnosti školená o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro činnost na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti, dále byla školená

v oblasti možných zdrojů a příčin rizik na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti, upozorněna na možné ohrožení elektrickými zařízeními, seznámena s postupy pro poskytnutí první pomoci při úrazech elektrickým proudem a byly u ní tyto znalosti ověřeny; za osobu poučenou se považuje rovněž osoba znalá, jejíž přezkoušení podle tohoto nařízení pozbylo platnosti, přičemž tato osoba může po úspěšném složení zkoušky o způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice opět získat stupeň odborné způsobilosti osoby znalé.“. Z výše citovaného je zřejmé, že každý zaměstnanec, který je proškolen na osobu poučenou je proškolen na konkrétní činnost, která zahrnuje konkrétní pracovní postupy a konkrétní rizika vztahující se k jím vykonávané práci, tyto informace jsou uvedeny v dokladu, který daný zaměstnanec po složení zkoušky obdrží. V ojedinělém případě, že by více zaměstnanců mělo tutéž pracovní náplň a jejich proškolení a přezkoušení proběhlo ve stejném termínu, je možné všechny tyto zaměstnance uvést v jednom dokladu dle § 4 odst. 3 NV o odborné způsobilosti.

Dotaz: „Provádím revize na vyhrazených elektrických zařízeních, ve vyhlášce 190/2022 je pro provedení pravidelné revize uveden požadavek na projektovou, provozní dokumentaci a výkresovou dokumentaci, nicméně v zákoně 250/2022 je v § 20 bod 4. uvedeno - Není-li průvodní dokumentace nebo provozní dokumentace k vyhrazenému technickému zařízení k dispozici, stanoví rozsah kontroly zařízení provozovatel místním provozním předpisem k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci. Je tedy pro řádné provedení pravidelné revize, bez nutnosti vystavit negativní revizi potřeba dokumentaci pokud není u starší elektrické instalace k dispozici včetně protokolu o určení vnějších vlivů?“

Odpověď: Od 1. 7. 2022 nabyt účinnost zákon č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o VTZ“), který v § 20 odst. 3 definuje, co se považuje za stav ohrožující bezpečnost práce a provozu vyhrazeného technického zařízení. V písmenu c) výše uvedeného odstavce se uvádí „c) chybí-li průvodní dokumentace nebo provozní dokumentace k vyhrazenému technickému zařízení, pokud byla vydána.“. Dále v § 20 odst. 4 zákona o VTZ je uvedeno, že „Není-li průvodní dokumentace nebo provozní dokumentace k vyhrazenému technickému zařízení k dispozici, stanoví rozsah kontroly zařízení provozovatel místním provozním předpisem k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.“. Pojmy průvodní dokumentace, provozní dokumentace a místní provozní bezpečnostní předpis jsou již zavedeny v nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí, v platném znění. Kdy výše uvedené ustanovení se vztahuje k provozovateli, který je povinen zajistit, aby bylo vyhrazené technické zařízení používáno pouze, pokud je vyloučen stav ohrožující bezpečnost práce a provozu.

V nařízení vlády č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti je v příloze č. 2, část A uvedeno, jaké podklady musí být pro provedení pravidelné a mimořádné revize vyhrazeného elektrického zařízení k dispozici. Pro pravidelné a mimořádné revize jsou pod písmenem b) požadovány protokoly o určení vnějších vlivů, pokud nejsou součástí provozní dokumentace.

Obecně uvádíme, že zhotovení elektroinstalace se provádí na základě projektové dokumentace a revizní technik k provádění výchozí, pravidelné nebo mimořádné revize má mít dokumentaci elektrického zařízení odpovídající skutečnému provedení.

Dotaz: „Je správný výklad, že činnost vedoucího pracovníka a členů obsluhy čerpací stanice nevyžaduje odbornou způsobilost podle §3 odst. 2 NV č. 194/2022 Sb.?“

Odpověď: Pro obsluhu elektrického zařízení malého a nízkého napětí není vyžadováno, aby osoba měla odbornou nebo profesní kvalifikaci v oboru elektro, jak vyplývá z ust. § 3 odst. 1 a 2 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV č. 194/2022 Sb.“).

Dotaz: „Je správný výklad, že vedoucí pracovník a členové obsluhy čerpací stanice jsou podle § 19 odst. 1 zákona č. 250/2021 Sb. považováni za „osoby školené (seznámené)“, které mají být nadále školeni pouze podle § 103 odst. 2 zákona č. 262/2006 Sb. (zákoník práce)?“

Odpověď: O stupni odborné způsobilosti k výkonu činností osob vykonávajících obsluhu a práci na elektrických zařízeních bez napětí, v blízkosti elektrických zařízení pod napětím a na elektrických zařízeních pod napětím ve smyslu ust. § 19 odst. 1 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o VTZ“) rozhoduje na základě hodnocení rizik právnická nebo podnikající fyzická osoba provozující dané zařízení resp. odpovědná osoba pověřená právnickou osobou nebo podnikající fyzickou osobou, která provozuje elektrické zařízení, k jejímž povinnostem patří zajištění bezpečného provozu elektrického zařízení a stanovení pravidel při výkonu jednotlivých činností na zařízení a organizaci nebo uspořádání místa výkonu těchto činností.

Dotaz: „Kdo má oprávnění provádět školení osob školených (seznámených)?“

Do 1. 7. 2022 školení obvykle prováděly osoby odborně způsobilé v prevenci rizik. Je tato praxe možná i po datu 1. 7. 2022, nebo je nutná součinnost osoby znalé u školení?

Pozn. Dotaz směřuje na to, zda je nutná součinnost např. revizního technika při školení.“

Odpověď: Zavedený systém školení „osob školených“ musí respektovat ust. § 103 odst. 2 a 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákoník práce“).

Dotaz: „Má provozovatel čerpací stanice povinnost pověřit osobu odpovědnou za provoz vyhrazeného elektrického zařízení (např. vedoucího pracovníka ČS), podle § 3 odst. 3 NV č. 194/2022 Sb.“

Odpověď: Ano, uvedená povinnost je dána ust. § 8 písm. d) NV č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti (dále jen „NV č. 190/2022 Sb.“).

Dotaz: „Zůstávají školení provedená podle vyhl. č. 50/1978 Sb. v platnosti, pokud byla provedena před datem 1. 7. 2022“

Odpověď: Pokud je školením myšlena odborná způsobilost, je odpověď uvedena v ust. § 10 NV č. 194/2022 Sb. Dochází zde ke změně názvů o odborné způsobilosti podle klíče uvedeného v ust. § 10 odst. 1 písm. a) a b) NV č. 194/2022 Sb.

Platnost školení „osob školených“ je posuzována podle určené četnosti školení a obsahu školení ve smyslu ust. § 103 odst. 3 zákoníku práce.

Dotaz: „Pokud provozovatel činnosti zpracuje a schválí řád preventivní údržby podle přílohy č. 1 NV č. 190/2022 Sb., a stanoví přiměřené pravidelné kontroly a plán údržby, je možné stanovit lhůty pravidelných revizí elektrických zařízení až dvojnásobné. Je tedy možné při naplnění výše uvedené podmínky například provádět pravidelnou revizi v objektu určeném pro administrativní činnost ve lhůtě 10 let? Není tento postup v rozporu s jinou legislativou či závaznou normou?“

Odpověď: V příloze č. 1 NV č. 190/2022 Sb. jsou uvedeny požadavky kladené na prohlídku a zkoušku při výchozí, pravidelné a mimořádné revizi vyhrazeného elektrického zařízení. Patrně jste měl na mysli přílohu č. 4 NV č. 190/2022 Sb. kde v písm. c) je uvedeno:

„Provozovatelé, kteří mají zpracován řád preventivní údržby, kdy pravidelnými kontrolami a údržbou je zajišťována minimalizace rizik souvisejících s provozem elektrických zařízení, mohou ve svém řádu preventivní údržby stanovit lhůty pravidelných revizí až dvojnásobné.“

Dotaz: „Pokud NV č. 190/2022 Sb. uvádí nejdelší lhůtu pravidelné revize pro prostory s nebezpečím požáru a výbuchu 3 roky, avšak podle ČSN 33 1500 je tato lhůta pro stejné prostředí 2 roky, kterou z těchto lhůt je možné považovat za nejdelší možnou?

Pozn. Analogicky lze můj dotaz rozšířit např. na rozpor mezi lhůtou pro pravidelnou revizi hromosvodů v prostředí s nebezpečím výbuchu, kde NV č. 190/2022 Sb. uvádí 3 roky, ale ČSN 33 1500 pouze 2 roky.“

Odpověď: V příloze č. 4 NV č. 190/2022 Sb. jsou uvedeny **základní nejdelší lhůty pravidelných revizí vyhrazeného elektrického zařízení** včetně zařízení pro ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny. Vyhrazené elektrické zařízení, pro které nestanovuje tato příloha lhůtu, je revidováno podle lhůt, které jsou stanoveny v jiných právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.

Dotaz: „Žádáme Vás o vysvětlení § 7 zákona č. 250/2021 Sb. ve vztahu k opravám a montážím elektrických zařízení pro vlastní potřebu. Může právnická osoba nebo fyzická osoba podnikající provádět tyto činnosti pro vlastní potřebu bez oprávnění vydaného pověřenou organizací?“

Odpověď: Právnická osoba (dále jen „PO“) nebo podnikající fyzická osoba (dále jen „PFO“), která provádí montáž, opravy, revize, zkoušky vyhrazených technických zařízení a plnění nádob plyny, **musí být držitelem oprávnění** v potřebném rozsahu (v legislativě není specifikována žádná podmínka, tj. zda PO nebo PFO **výše uvedené provádí dodavatelsky nebo pro „vlastní“ potřebu**).

Dotaz: „Žádáme Vás o vysvětlení odst. 7 § 20 zákona č. 250/2021 Sb. kdy klienti mají nasmlouvané externí dodavatele, kteří zabezpečují obsluhu, opravy a revize vyhrazených technických zařízení a k těmto činnostem vedou provozní dokumentaci na vyhrazených technických zařízeních ve vlastnictví klientů. Zaměstnanci majitele VTZ neprovádí obsluhu a údržbu uvedených VTZ.

Pokud se touto činností tito externí dodavatelé stávají provozovateli, tak by mělo platit, že odpovídají i za ustanovení pověřené osoby odpovědné za provoz VTZ, za zpracování povinných interní provozně bezpečnostních předpisů požadovaných prováděcími předpisy k zákonu a za odbornou a zdravotní způsobilost osob obsluhujících a provádějících práci na VTZ.

Nebo je to jinak?“

Odpověď: Pokud externí dodavatel provádí, skrze své zaměstnance, na daném vyhrazeném technickém zařízení (dále jen „VTZ“) obsluhu, pak se zákonitě stává provozovatelem, dle ust. § 20 odst. 7 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 250/2021 Sb.“), s povinnostmi z toho vyplývajících.

Dotaz: „Žádáme Vás o vysvětlení ustanovení § 4 nařízení vlády č. 190/2022 Sb. kdy hodně provozovatelů má posouzení vnějších vlivů podle původních platných ČSN. Pro stanovení termínů

prohlídek, revizí a kontrol a povinností vyplývajících z požadavku předmětného ustanovení § 4 již původní posouzení vnějších vlivů je nevyhovující.

Znamená to, že provozovatel se starým posouzením vnějších vlivů musí provést posouzení nové, protože staré vlivy neodpovídají NV. 190/2022 Sb.?”

Odpověď: Posouzení vnějších vlivů je součástí průvodní a provozní dokumentace vyhrazeného technického elektrického zařízení. Pokud dříve zpracované vnější vlivy již neodpovídají současnému stavu, **tak je potřeba je přepracovat v souladu s novou legislativou.**

Dotaz: „Žádáme Vás o vysvětlení odst. 7 § 20 zákona č. 250/2021 Sb. kdy klienti mají nasmlouvané externí dodavatele, kteří zabezpečují obsluhu, opravy a revize vyhrazených technických zařízení a k těmto činnostem vedou provozní dokumentaci na vyhrazených technických zařízeních ve vlastnictví klientů. Ale majitel VTZ má určeného zaměstnance, který organizuje tuto činnost a od dodavatelů přebírá revizní zprávy, servisní protokoly a doklady o montáži a opravách VTZ. Zaměstnanci majitele VTZ neprovádí obsluhu a údržbu uvedených VTZ, vše provádí externí dodavatelé.

Kdo je v tomto případě provozovatel, na kterého se vztahují povinnosti určení osoby odpovědné za provoz VTZ, zajištění odborné způsobilosti k obsluze a údržbě VTZ a zpracování povinných provozních předpisů k provozu VTZ?“

Odpověď: Pokud externí dodavatel provádí, skrze své zaměstnance, na daném VTZ obsluhu, pak se zákonitě stává provozovatelem, dle ust. § 20 odst. 7 zákona č. 250/2021 Sb., s povinnostmi z toho vyplývajících.

Dotaz: „Žádáme Vás o vysvětlení písm. c odst. 1 § 4 nařízení vlády č. 190/2022 Sb. kdy vyhrazené elektrické zařízení I. třídy je mimo jiné rozvod elektřiny budovy a LPS v objektech, kde podle Požárně bezpečnostního řešení se může vyskytovat více jak 200 osob. V platných ČSN k požární bezpečnosti staveb se ale v této souvislosti s množstvím osob 200 a více se jedná o tzv. shromažďovací prostor, kde v jednom požárním úseku se nachází více jak 200 osob, což je úplně něco jiného. Podle výše uvedeného § 4 NV. 190/2022 Sb. do elektrického VTZ I. třídy v podstatě patří jakákoliv základní škola s počtem podle PBR nad 200 osob v jednom objektu, jakákoliv kancelářská budova, hotel apod. Opravdu po montáži a výchozí revizi elektrického zařízení pro tyto objekty splněny podmínky písm. b. odst. 1 § 6 zákona č. 250/2021 Sb.?”

Odpověď: Dle ust. § 4 odst. 1 písm. c) NV č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti (dále jen „NV č. 190/2022 Sb.“), je, cit „Vyhrazeným elektrickým zařízením I. třídy je elektrické zařízení v objektu, který podle požárně bezpečnostního řešení **umožňuje přítomnost více než 200 osob.**“ Ve výše citovaném NV se mluví o přítomnosti osob, nikoli o shromažďovacím prostoru.

Dotaz: „Žádáme Vás o vysvětlení ustanovení písm. b § 8 nařízení vlády č. 190/2022 Sb. kdy před zahájením práce na elektrickém VTZ mám být provedeno vyhodnocení elektrického rizika.

Je pro splnění tohoto ustanovení dostačující posouzení rizika provedené odborně způsobilou osobou v prevenci rizik?

Nebo před zahájením práce si musí např. osoba znalá vždy vyhodnotit riziko, přijmout bezpečnostní opatření a pak zahájit práci?

A pokud si elektrické riziko před zahájením práce vyhodnocuje osoba znalá, jakým způsobem to má provádět?“

Odpověď: Jedná se o **povinnost provozovatele**, kdy tento si má stanovit způsob vyhodnocení a osobu či osoby které mají toto provést ve vztahu ke konkrétní činnosti na daném VTEZ.

Dotaz: „Žádáme Vás o vysvětlení ustanovení písm. e § 8 nařízení vlády č. 190/2022 Sb. kdy před zahájením práce na elektrickém VTZ mám stanoven vedoucí práce.“

Pokud osoba znalá bude na elektrickém VTZ pracovat sama, kde bude vedoucí práce?

Pokud budou na elektrickém VTZ pracovat dva a více osob znalých, kdo určí vedoucího práce? Může to být osoba odpovědná za provoz elektrických VTZ?“

Odpověď: Pokud osoba znalá pracuje na vyhrazeném technickém elektrickém zařízení sama, tak je **zároveň vedoucím práce**. V případě, že na vyhrazeném technickém elektrickém zařízení budou pracovat dvě a více osoby znalé, **je na provozovateli, aby stanovil vedoucího práce**. Jestli to provozovatel vykoná prostřednictvím osoby odpovědné za provoz vyhrazeného technického elektrického zařízení je na něm.

Dotaz: „Žádáme Vás o vysvětlení požadavku prováděcích předpisů k zákonu č. 250/2021 Sb. na ustanovení pověřené osoby odpovědné za provoz vyhrazených technických zařízení.“

Co má být obsahem pověření?

Za co tato odpovědná osoba odpovídá?

Pokud se nejedná o určenou osobu (což by stačilo uvést do popisu pracovní funkce) jak je uvedeno v Nařízení vlády č. 101/2005 Sb., ale o osobu odpovědnou na základě samostatného jmenovacího listu, jak požadují prováděcí předpisy k provozu VTZ, jakou má tato odpovědná osoba finanční odpovědnost v případě finanční škody vzniklé zanedbáním její povinnosti vzhledem k provozu VTZ nebo v případě finanční sankce ze strany SUIP?“

Odpověď: Vzhledem k nejednoznačnosti dotazu nezbyvá SUIP jinak než konstatovat skutečnost, že zde musí provozovatel VTZ postupovat dle příslušných prováděcích předpisů k zákonu č. 250/2021 Sb., neboť mnohé z možností na které tento dotaz směřuje a mohou z něj vzejít je v kompetenci provozovatele.

Dotaz: „Jmenuje osobu odpovědnou, aniž tato osoba má nějaké vzdělání v těchto oblastech“

Odpověď: Pro účely nařízení vlády č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na **odbornou způsobilost v elektrotechnice** (dále jen „NV č. 194/2021 Sb.“) se rozumí odpovědnou osobou pověřená osoba právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, která provozuje elektrické zařízení, k jejímž povinnostem patří zajištění bezpečného provozu elektrického zařízení a **stanovení pravidel** při výkonu jednotlivých činností na zařízení a **organizaci** nebo uspořádání místa výkonu těchto činností.

Odpovědná osoba **kontroluje**, aby činnosti a řízení činností na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti ve stanovených případech vykonávaly jen osoby odborně způsobilé k dané činnosti na elektrickém zařízení podle ust. § 4 až 8 NV č. 194/2022 Sb. Některé z činností odpovědné osoby uvedených v ust. § 2 písm. f) NV č. 194/2022 Sb. mohou být delegovány na další osoby.

Předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci nestanoví pro tyto osoby požadavky kladené na vzdělání a požadavky na stupeň odborné způsobilosti a ponechává je na zaměstnavateli, který musí vyhodnotit jakou činnost bude osoba odpovědná vykonávat a na základě toho vyhodnotit, jaké znalosti k této činnosti bude potřebovat (viz ust. § 103 odst. 1 písm. a) zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce).

Dotaz: „Zda může takové jmenované osobě uložit úkoly komunikace s revizními technikami a přebírání revizních zpráv, když nemá žádné vzdělání v těchto oblastech.“

Odpověď: Ano, pověřená osoba může komunikovat s revizními technikami a přebírat revizní zprávy. Záleží na tom, v jakém rozsahu ji pověří provozovatel v rámci jmenování.

Dotaz: „Zda může uložit do povinností osobě odpovědné za elektrické zařízení provádět údržbu el. zařízení dle ČSN EN 50110 a to jak údržbu opravnou, tak preventivní, když nemá žádné vzdělání v těchto oblastech.“

Odpověď: Provádět údržbu el. zařízení dle ČSN EN 50110 a to jak údržbu opravnou, tak preventivní, mohou jen osoby odborně způsobilé k dané činnosti na elektrickém zařízení dle ust. § 4 až 7 NV č. 194/2022 Sb. Před zahájením této pracovní činnosti musí být proveden rozbor její složitosti, aby pro její vykonání byla zvolena vhodná osoba buď poučená nebo znalá.

Dotaz: „Zda musí být v jmenování osob odpovědných, kterým je určen jen vymezený úsek organizace, přesně vyspecifikováno, a to bez pochybností, o jaký úsek jde.“

Odpověď: Pokud je jmenováno více osob odpovědných za elektrická zařízení, musí být jednoznačně vymezeno, za kterou část, resp. úsek je daná osoba odpovědná – přesně specifikováno odkud kam.

Dotaz: „Zda lze takové odpovědné osobě uložit zajištění revizí LPS (hromosvodů), a to i když tyto hromosvody jsou na budově, kde je vícero nájemců a neměl by tedy tyto revize zajišťovat vlastník budovy?“

Odpověď: Systém ochrany před bleskem musí být posuzován komplexně ve vztahu k chráněnému objektu bez ohledu na počet nájemců. Opravy, revize a zkoušky systému ochrany před bleskem (vyhrazených technických zařízení) zajišťuje právnická nebo fyzická osoba provozující toto konkrétní vyhrazené technické zařízení (provozovatel).

Dotaz: „Potřeboval bych vysvětlení k nařízení vlády o odborné způsobilosti v elektrotechnice u nových pracovníků, kteří ukončili školu - mají odbornou kvalifikaci podle §2 odstavce a1) a byli zaměstnáni na práci na elektrickém zařízení.“

V NV 194/2022 Sb. v §6 v odstavci 2 je tento text:

Pro osoby bez elektrotechnické praxe stanoví místní provozní bezpečnostní předpis dohled osoby znalé s praxí minimálně 2 roky po dobu nejméně 1 roku.

Pak tento student bude rok pracovat na elektrickém zařízení pod dohledem osoby znalé a teprve po roce bude skládat zkoušku podle §6 odstavce 1?

(1) Elektrotechnik je osoba s odbornou kvalifikací podle § 2 písm. a), která po zaškolení složila zkoušku z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice ve stanoveném rozsahu. Elektrotechnik vykonává činnosti na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti samostatně s výjimkou zvláštních případů vycházejících z hodnocení rizik.“

Odpověď: Ano, pracovník, který právě dokončil studium, tudíž ještě nemá praxi, složí zkoušku dle § 6 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činností na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV o odborné způsobilosti“), bude mít v dokladu o složené zkoušce u kolonky praxe uvedeno 0 let. Z toho vyplývá, že bude minimálně 1

rok (dle § 6 odst. 2 NV o odborné způsobilosti) pracovat pod dohledem osoby znalé, která má praxi min. 2 roky. Jestli to bude „pouze“ 1 rok a osoba (jak uvádí NV o odborné způsobilosti) a jestli osoba, která bude provádět dohled nad tímto zaměstnancem bude mít praxi jen 2 roky (což je stanovené minimum v NV o odborné způsobilosti) bude zaměstnavatelem upřesněno v místním provozním bezpečnostním předpise dle vyhodnocení rizik.

Dotaz: „Potřeboval bych vysvětlení k nařízení vlády o odborné způsobilosti v elektrotechnice u nových pracovníků, kteří ukončili školu - mají odbornou kvalifikaci podle §2 odstavce a1) a byli zaměstnáni na práci na elektrickém zařízení.“

V NV 194/2022 Sb. v §6 v odstavci 2 je tento text:

Pro osoby bez elektrotechnické praxe stanoví místní provozní bezpečnostní předpis dohled osoby znalé s praxí minimálně 2 roky po dobu nejméně 1 roku.

V NV 194/2022 Sb. v §7 odstavci 1) je tento text

Vedoucí elektrotechnik může vykonávat veškeré činnosti, které může vykonávat elektrotechnik, řízení činností, řízení provozu a projektování vyhrazených elektrických zařízení, které není předmětem autorizace podle jiného právního předpisu⁵)

Tento text znamená, že v "Dokladu o složení zkoušky podle přílohy 2) se bude uvádět pouze "osoba znalá pro řízení činností", a ta zahrnuje i práci na elektrickém zařízení (u vyhlášky 50 to bylo každé samostatně, takže tam musel být §6 + §7 a případně §8)?“

Odpověď: Ne, dle nové legislativy se v dokladu o složení zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice buď, že pracovník složil zkoušku z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice v rozsahu osoby znalé pro samostatnou činnost (elektrotechnik) nebo osoby znalé pro řízení činností (vedoucí elektrotechnik). Podle nové legislativy již není, tak jako bylo nutné dříve, uvádět § 6 a § 7, neboť vedoucí elektrotechnik, jak je uvedeno v § 7 odst. 1 větě druhé NV o odborné způsobilosti, může vykonávat veškeré činnosti, které může vykonávat elektrotechnik a k tomu ještě řízení činností, řízení provozu a projektování vyhrazených elektrických zařízení, které není předmětem autorizace podle jiného právního předpisu, pokud zkušební komise neomezí rozsah dokladu o odborné způsobilosti podle rozsahu skutečně prováděných činností (viz ust. § 7 odst. 7 NV o odborné způsobilosti).

Dotaz: „Chtěl bych Vás požádat o objasnění působnosti.“

Doposud dle § 3 odst. 2 písm. a) zákona č. 174/1968 Sb. platilo, že Působnost organizací státního odborného dozoru se nevztahuje (...) na objekty, s nimiž je příslušné hospodařit Ministerstvo vnitra, organizační složka státu, která je zřízena k plnění úkolů Ministerstva vnitra, nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů (...)

Neboli to bylo stanoveno přímo zákonem č. 174/1968 Sb.

*Od 1. 7. 2022 bude platit definice dle § 1 odst. 2 písm. b) zákona č. 250/2021 Sb., tedy že Tento zákon se **nevztahuje na činnost, pracoviště a technická zařízení**, podléhající dozoru orgánu veřejné správy podle jiných právních předpisů.*

Čili zákonem přímo výše uvedená zařízení konkrétně definována již nejsou.

Existují nějaké "jiné právní předpisy", které by definovaly technická zařízení v objektech "s nimiž je příslušné hospodařit Ministerstvo vnitra, organizační složka státu, která je zřízena k plnění úkolů Ministerstva vnitra, nebo Generální inspekce bezpečnostních sborů"? Pokud ano, jaké konkrétně?

Nedaří se mi vůbec žádné najít. A pokud by tedy žádné neexistovaly, pak tedy daná technická zařízení budou nově spadat pod dozor SUIP?“

Odpověď: Vysvětlení k § 1 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o VTZ“) naleznete v důvodové zprávě k zákonu o VTZ, cit: „Ustanovení § 1 zákona č. 250/2021 Sb. vymezuje předmět nové právní úpravy jak pozitivně, tak i negativně, kdy co do negativního výčtu došlo k vymezení vůči právním úpravám v působnosti ostatních rezortů, které spravují zařízení, jež představují zvýšenou míru ohrožení života a zdraví.“

Dále pak v obecné části důvodové zprávy k zákonu o VTZ, cit: „Vyhrazená zařízení jsou předmětem právních úprav v gesci několika rezortů (Ministerstvo práce a sociálních věcí, Ministerstvo obrany, Ministerstvo vnitra, Ministerstvo dopravy) a ústředních správních orgánů (Státní úřad pro jadernou bezpečnost a Český báňský úřad). Bližší specifikace a jejich určení stanovují především prováděcí právní předpisy k zákonu č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky, ve znění pozdějších předpisů, zákonu č. 174/1968 Sb., o státním odborném dozoru nad bezpečností práce, ve znění pozdějších předpisů, a zákonu č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.“

Taktéž bychom rádi upozornili na skutečnost, že v ust. § 6 odst. 4 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, a to zejména prostřednictvím poznámek pod čarou dává příkladný výčet zákonů, které svou působností omezují působnost orgánů inspekce práce.

Cit: „(4) Působnost úřadu a inspektorátů se nevztahuje na

- a) vojáky v činné službě povoláné k výkonu vojenského cvičení nebo služby v operačním nasazení podle branného zákona,
 - b) vojáky z povolání podle zákona o vojácích z povolání (Zákon č. 221/1999 Sb., o vojácích z povolání, ve znění pozdějších předpisů),
 - c) fyzické osoby vykonávající službu v bezpečnostních sborech podle zákona o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů (Zákon č. 361/2003 Sb., o služebním poměru příslušníků bezpečnostních sborů, ve znění pozdějších předpisů),
 - d) kontrolované osoby v rozsahu, ve kterém u nich vykonává vrchní dozor orgán státní báňské správy (Zákon č. 61/1988 Sb., o hornické činnosti, výbušninách a o státní báňské správě, ve znění pozdějších předpisů),
 - e) kontrolované osoby v rozsahu, ve kterém u nich vykonávají dozor orgány státního zdravotního dozoru (Zákon č. 258/2000 Sb., o ochraně veřejného zdraví a o změně některých souvisejících zákonů, ve znění pozdějších předpisů),
 - f) kontrolované osoby v rozsahu, ve kterém u nich vykonává kontrolní činnost Státní úřad pro jadernou bezpečnost (Zákon č. 18/1997 Sb., o mírovém využívání jaderné energie a ionizujícího záření (atomový zákon) a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů),
 - g) kontrolované osoby v rozsahu, ve kterém u nich vykonávají dozor drážní správní úřady a Drážní inspekce (§ 54, 53a a 58 zákona č. 266/1994 Sb., o drahách, ve znění pozdějších předpisů),
 - h) bezpečnost provozu určených technických zařízení v ozbrojených silách České republiky § 36 zákona č. 219/1999 Sb., o ozbrojených silách České republiky.
- Vyhláška č. 273/1999 Sb., kterou se vymezují určená technická zařízení používaná s vojenskou výstrojí, vojenskou výzbrojí, vojenskou technikou a ve vojenských objektech a provádění zkoušek určených technických zařízení),
- i) činnost bezpečnostního sboru při služebním zákroku (Například § 42 zákona č. 283/1991 Sb., o Policii České republiky) nebo zásahu podle zvláštních právních předpisů (Například zákon č. 133/1985 Sb., o požární ochraně, ve znění pozdějších předpisů, a zákon č. 239/2000 Sb., o integrovaném záchranném systému a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů).“

Závěrem bychom rádi upozornili na skutečnost, že pravomoc a působnost inspektorátu je upravena v zákonu č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, konkrétně v ustanovení § 3, § 5 a § 6 tohoto zákona.

Dotaz: „Jakou praxi musí splňovat výše definovaný projektant, když možnost praxe pouze v projektování žádným z uvedených předpisů definována není? Anebo nemusí splňovat praxi žádnou, čímž by vznikla osoba znalá pro řízení činnosti v rozporu se zákonem, neb zákon u osoby znalé pro řízení činnosti praxi výslovně vyžaduje?“

Odpověď: Novou právní úpravou, tj. zákonem č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů, a k němu vydaného prováděcího právního předpisu nařízení vlády č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV č. 194/2021 Sb.“), není řešena možnost, že by se mohla stát vedoucím elektrotechnikem osoba bez odborné praxe vykonané na elektrických zařízeních podle jejich rozsahu a druhu k výkonu činnosti, jak požaduje ust. § 7 odst. 2 NV č. 194/2021 Sb.

Dotaz: „Pokud bychom snad i připustili, že tedy projektant žádnou praxi mít nemusí, pak jaké by měl získat oprávnění ve smyslu přílohy č. 3 nařízení vlády č. 190/2022 Sb., když toto žádnou činnost “P” jako “projektování” nikde nedefinuje? Získá oprávnění na montáže (M), opravy (O), revize (R), nebo zkoušky (Z)?“

Odpověď: K tomuto dotazu uvádíme, že nová právní úprava oprávnění k projektování neřeší.

Dotaz: „Ve vyhl 50 bylo stanoveno, že kdo vede skupinu více než 3 osoby musí mít §7 vyhl 50/78, a v organizaci byl minimálně jeden pracovník s §8 vyhl 50/78.

Jak to bude nyní dle NV 194/2022? V organizaci bude minimálně jeden s §7 NV 194/2022 ale jak pracovníci pod ním? Bude muset mít v pracovní skupině (montážní vozidlo) například se třemi pracovníky bez formálně ustanoveného vedoucího skupiny alespoň jeden §7 NV 194/2022? Jeden z nich ale je vždy na konkrétní akci stanoven jako “vedoucí práce” dle ČSN EN 50110-1. Aby ale tento “parťák” musel mít §7 NV 194/2022 je dost tvrdý (možná zbytečný) požadavek. Je už nějaký názor SUJP?“

Odpověď: Zaměstnavatel má dle ust. § 8 písm. b) NV č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti (dále jen „NV o VTEZ“) za povinnost vyhodnotit elektrická rizika před zahájením práce na vyhrazeném elektrickém zařízení nebo jeho obsluhy, podle něhož musí být stanoveno, jak budou práce nebo obsluha vykonávány a jaká opatření budou pro zajištění bezpečnosti při těchto činnostech provedena. Na základě vyhodnocených elektrických rizik následně rozhodne, jaký rozsah kvalifikace musí splňovat vedoucí práce, zda pro danou činnost postačuje pracovník, který složil zkoušku z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice v rozsahu osoby znalé pro samostatnou činnost (elektrotechnik) nebo osoby znalé pro řízení činnosti (vedoucí elektrotechnik). Jak je stanoveno v ust. § 8 písm. e) NV o VTEZ, cit „stanovení vedoucího práce pro každou práci na vyhrazeném elektrickém zařízení, který má povinnost řádně zajistit danou činnost; před zahájením dané práce se provede rozbor její složitosti, aby

byla pro její výkon zvolena osoba s vhodnou odbornou způsobilostí; vedoucího práce na vyhrazeném elektrickém zařízení může vykonávat pouze osoba znalá).“

Dotaz: „Prosím o informaci k revizím hromosvodu. Jako majetkový úřad máme právo hospodaření i s objekty, které jsou prázdné a určené k realizaci. Pokud na těchto objektech je hromosvod, musíme dělat revize tohoto hromosvodu?“

Odpověď: NV č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti (dále jen „NV č. 190/2022 Sb.“) stanovuje výčet vyhrazených technických elektrických zařízení (dále jen „vyhrazená elektrická zařízení“), která představují zvýšenou míru ohrožení života, zdraví a bezpečnosti fyzických osob, a jejich zařazení do tříd. Podle ust. § 3 odst. 1 písm. b) NV č. 190/2022 Sb. jsou zařízení určená k ochraně před účinky atmosférické nebo statické elektřiny vyhrazenými elektrickými zařízeními. Lightningprotectionsystem, česky řečeno systém ochrany před bleskem (dále jen „LPS“), patří mezi zařízení určené k ochraně před účinky atmosférické nebo statické elektřiny, tzn., je vyhrazeným elektrickým zařízením.

Dále dle ust. § 20 odst. 3 písm. a) zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 250/2021 Sb.“):

„Provozovatel je povinen zajistit, aby bylo vyhrazené technické zařízení používáno pouze, pokud je vyloučen stav ohrožující bezpečnost práce a provozu. Za stav ohrožující bezpečnost práce a provozu vyhrazeného technického zařízení se považuje

a) provoz vyhrazeného technického zařízení, u něhož není doložena zpráva o provedené revizi, která byla provedena ve stanovených lhůtách a v rozsahu, nebo není doložen ve stanovených případech souhlas, vydaný pověřenou organizací, že předmětné zařízení je schopno bezpečného provozu.“

Dále musíme upozornit na skutečnost, že dle ust. § 101 odst. 5 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, má zaměstnavatel povinnost zajišťovat bezpečnost a ochranu zdraví při práci se vztahuje na všechny fyzické osoby, které se s jeho vědomím zdržují na jeho pracovištích.

Závěrem bychom chtěli připomenout, že v případě neprovedení revizí LPS, a možné následné škodě na objektu způsobené působením atmosférické elektřiny, by se pojišťovna mohla zbavit povinnosti plnění náhrad.

Dotaz: „Co musí splnit naše firma, aby její zaměstnanci údržby mohli vyměnit elektrickou zásuvku? (Naše firma se nezabývá opravami elektrických zřízení pro jiné firmy.)“

Odpověď: V ust. § 2 odst. 1 písm. e) zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 250/2021 Sb.“), je uvedeno, že

„opravou zásah do již provozovaného vyhrazeného technického zařízení, kterým je odstraňován jeho poruchový stav nebo opotřebení, při němž může dojít k výměně, demontáži a zpětné montáži funkčních částí s cílem obnovit jeho použitelný stav beze změny základních technických nebo bezpečnostních parametrů zařízení,“

Dále dle ust. § 7 zákona č. 250/2021 Sb. je

„§ 7

Odborná způsobilost právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny

(1) Montáž, opravy, revize, zkoušky vyhrazených technických zařízení a plnění nádob plyny jsou oprávněny vykonávat pouze odborně způsobilé právnické osoby a podnikající fyzické osoby. Právnická osoba může vykonávat činnost podle věty první, zabezpečí-li její výkon odborně způsobilou fyzickou osobou pro danou činnost. To platí i pro podnikající fyzickou osobu, která sama nesplňuje požadavky na odbornou způsobilost.

(2) Činnosti na vyhrazených technických zařízeních podle odstavce 1 mohou vykonávat právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které jsou držiteli oprávnění podle § 8 a 9.“

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud Vaše firma provádí montáž, opravy, revize, zkoušky vyhrazených technických zařízení a plnění nádob plyny, musí být držitelem oprávnění v potřebném rozsahu.

Dotaz: „Kdo podle nové legislativy může provádět revize elektrických spotřebičů dle ČSN 33 1600 ed.2/Z2.“

Odpověď: Pojem revize, uvedený pro účely zákona č. 250/2021 Sb. v § 2 písm. c) tohoto zákona se vztahuje na vyhrazená technická zařízení.

Revize na vyhrazených technických zařízeních smí provádět výhradně revizní technik, který je držitelem osvědčení v rozsahu odpovídajícímu revidovanému vyhrazenému technickému zařízení.

Podle nařízení vlády č. 190/2022 Sb. vyhrazenými elektrickými zařízeními nejsou ruční elektromechanické nářadí, elektronické přístroje a elektrické spotřebiče do napětí 400 V včetně, pokud nejsou určeny pro pevné připojení k elektrické síti.

Právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci výslovně neuvádí, aby opakované revize elektrických spotřebičů během používání ve smyslu ČSN 33 1600 ed. 2/Z2 prováděl revizní technik.

Požadavky na kvalifikaci osob provádějících opakované revize podle ČSN 33 1600 ed. 2/Z2 stanoví na základě hodnocení rizik provozovatel podle konkrétně prováděné činnosti (prohlídka, měření zkouška chodu, kontrola označení, vypracování dokladu o provedené revizi).

Dotaz: „Vzhledem k nové legislativě o VETZ se ptám, zda osoba právnická či fyzická, která vyrábí, opravuje nebo zkouší, elektrická zařízení spotřebičů a strojů, musí kromě odborné způsobilosti k činnosti na elektrickém zařízení být i vlastníkem oprávnění k této činnosti? Nejedná se podle nové legislativy o činnost na VETZ.“

Odpověď: K Vašemu dotazu uvádíme, že ust. § 7 odst. 2 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon 250/2021 Sb.“), uvádí

„(2) Činnosti na vyhrazených technických zařízeních podle odstavce 1 mohou vykonávat právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které jsou držiteli oprávnění podle § 8 a 9.“

Dále ust. § 3 odst. 2 NV č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti, uvádí

„(2) Vyhrazenými elektrickými zařízeními nejsou

- a) ruční elektromechanické nářadí, elektronické přístroje a elektrické spotřebiče do napětí 400 V včetně, pokud nejsou určeny pro pevné připojení k elektrické síti,
- b) prodlužovací šňůry a odpojitelné přívody,
- c) zdravotnické elektrické přístroje,
- d) elektrické zařízení strojního zařízení, které je považováno za výrobek podle jiného právního předpisu (Zákon č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů.),
- e) elektrická zařízení a instalace s charakterem proudu nebo napětí, které nepředstavují zvýšenou míru ohrožení života, zdraví a bezpečnosti fyzických osob, pokud nejsou určeny k použití v prostředí s nebezpečím výbuchu plynů, par nebo prachů.“

Z výše uvedeného vyplývá, že elektrické spotřebiče (dle ust. § 3 odst. 2 NV č. 190/2022 Sb.), stejně jako stroje (dle ust. § 3 odst. 2 NV č. 190/2022 Sb.), pokud výrobce strojů nestanoví jinak, nejsou vyhrazenými technickými zařízeními. V tom případě na nich mohou vykonávat činnosti právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které nejsou držiteli oprávnění dle ust. § 8 a 9 zákona č. 250/2021 Sb.

Dotaz: „V souvislosti s novou legislativou na VEZ bych se ráda zeptala jak je to v případě NV č. 190/2022 Sb. příloha č. 5 Maximální lhůty pravidelných revizí, kde v tabulce jsou uvedeny revizní lhůty na pojízdné míchačky, dopravníkové pásy a pod. Podle předešlého textu tohoto NV jsou uvedena zařízení stanovenými výrobky dle zákona č. 22/1997 Sb. a nikoli VEZ a tedy se na ně vztahují jiné právní předpisy než na VEZ.“

Odpověď: Z Vámi zasláního textu jsme nabyli dojmu, že vycházíte z některé z pracovních verzí nařízení vlády a nikoli z té verze, která nabyla účinnosti dne 1. 7. 2022. Příloha č. 5 nařízení vlády č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti (dále jen „NV č. 190/2022 Sb.“), se zabývá tím, co má obsahovat osvědčení revizního technika vyhrazených elektrických zařízení. Z vašeho dotazu rozumíme, že jste měla na mysli tabulku uvedenou v příloze č. 4 NV č. 190/2022 Sb. (Základní nejdelší lhůty pravidelných revizí vyhrazeného elektrického zařízení včetně zařízení pro ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny), ve které se však nenacházejí konkrétně pojízdné míchačky, dopravníkové pásy apod., ale je zde uveden obecný termín „pojízdné a převozní prostředky“, právě z toho důvodu, že některá strojní zařízení jsou výrobkem (dle zákona č. 22/1997 Sb., o technických požadavcích na výrobky a o změně a doplnění některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů) a jako taková tudíž nejsou vyhrazeným elektrickým zařízením [dle § 3 odst. 2 písm. d) NV o VTEZ].

Dotaz: „Chtěl bych se zeptat, zda je možno zajišťovat poučení a ověření znalostí osob poučených formou e-learningu?“

Jedná se o výrobní společnost, která má několik tisíc zaměstnanců a pro obsluhu výrobních linek musela zajišťovat školení a ověřování znalostí podle § 4 vyhlášky 50/1978 Sb., což bylo u mnoha výrobních zařízení uvedeno v návodu výrobce.

Při množství poučených osob a jejich fluktuaci byli schopni jen díky e-learningu zajistit dostatečně rychle a potřebné školení a přezkoušení. Jak podle § 19, odst. 3 zákona 250/2021 Sb., tak i § 4 NV 194/2022 Sb., si nejsme jisti, zda lze akceptovat e-learningovou formu poučení a ověření znalostí. Proto se chceme zeptat, zda ze strany OIP bude forma e-learningu akceptována.“

Odpověď: Jak je uvedeno v ust. § 4 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV č. 194/2022 Sb.“), cit „Osoba poučená je odborně způsobilá osoba podle § 19 zákona, která byla v rozsahu své činnosti školená o právních a ostatních předpisech k zajištění bezpečnosti

a ochrany zdraví při práci pro činnost na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti, dále byla školená v oblasti možných zdrojů a příčin rizik na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti, upozorněna na možné ohrožení elektrickými zařízeními, seznámena s postupy pro poskytnutí první pomoci při úrazech elektrickým proudem a byly u ní tyto znalosti ověřeny; za osobu poučenou se považuje rovněž osoba znalá, jejíž přezkoušení podle tohoto nařízení pozbylo platnosti, přičemž tato osoba může po úspěšném složení zkoušky o způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice opět získat stupeň odborné způsobilosti osoby znalé.“. A dále jak je uvedeno v ust. § 4 odst. 3 NV č. 194/2022 Sb., cit „O poučení a ověření znalostí musí být proveden zápis, který vyhotoví osoba znalá, která poučení a ověření provedla. V zápisu musí být přesně vymezen rozsah poučení a specifikace pracoviště.“

Z výše citovaného je důležité, aby zaměstnavatel proškolen svého zaměstnance vzhledem ke konkrétní pracovní činnosti, kterou bude tento zaměstnanec vykonávat. Konkrétně to znamená např. s návody výrobce daného zařízení, místními provozními bezpečnostními předpisy, pracovními a technologickými postupy, zdroji a příčinami rizik, které souvisí s konkrétní pracovní činností a také ověřil jeho znalosti.

Právě posledně zmiňovaný požadavek bývá častým úskalím, např. v rámci elektronizace a digitalizace prostřednictvím různých aplikací (např. e-learningových školení). Musí být tedy na zvážení zaměstnavatele, které formy školení zaměstnanců v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci se rozhodne využít, a jak poté prokáže kontrolním orgánům inspekce práce, že dostatečně a každého svého zaměstnance jmenovitě seznámil s možnými riziky, které může práce jím vykonávaná obsahovat.

Z pohledu orgánů inspekce práce je inspektor při své kontrolní činnosti povinen zjistit skutečný stav a doložit kontrolní zjištění. Doložené doklady mohou být zaměstnavatelem poskytnuty v různých formách, přičemž pro kontrolní činnost je stěžejní, zda není pochyb o pravosti a existenci dokladu a o jednajících osobách.

Dotaz: *Obracím se na Vás z pověření zástupce VO 423, pana Ing. Petra Mráze, s žádostí o Vaše odborné stanovisko k dotazu uvedenému v příloze. O zaslání stanoviska Vás prosím do 31. 10. 2022.“*

Odpověď: *Dle ust. § 3 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV č. 194/2022 Sb.“)*

„(1) Právnícká osoba a podnikající fyzická osoba provozující elektrické zařízení nebo provádějící činnosti na elektrických zařízeních zajistí, aby činnosti a řízení činností na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti ve stanovených případech vykonávaly jen odborně způsobilé fyzické osoby podle § 19 zákona se splněním požadavků na jejich způsobilost podle § 4, 6 a 7 a osoby odborně způsobilé k výkonu činnosti na elektrických zařízeních podle § 11 zákona se splněním požadavků na jejich způsobilost podle § 8.“

Dále dle ust. § 7 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb.

„(1) Vedoucím elektrotechnikem může být pouze osoba, která má odbornou kvalifikaci podle § 2 písm. a), splňuje požadavek minimální délky odborné praxe podle odstavce 2 a po zaškolení složila zkoušku z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice ve stanoveném rozsahu. Vedoucí elektrotechnik může vykonávat veškeré činnosti, které může vykonávat elektrotechnik, řízení činností, řízení provozu a projektování vyhrazených elektrických zařízení, které není předmětem autorizace podle jiného právního předpisu (Zákon č. 360/1992 Sb., o výkonu povolání autorizovaných architektů a o výkonu povolání autorizovaných inženýrů a techniků činných ve výstavbě, ve znění pozdějších předpisů).“

Ve Vašem popisu situace uvádíte, že odpovědný zástupce je držitelem profesní kvalifikace „Elektromontér fotovoltaických systémů (26-014-H)“. Není nám však jasné, zda se jedná „pouze“ o profesní kvalifikaci nebo o úplnou profesní kvalifikaci. Jak je uvedeno výše, je jednou z podmínek pro získání odborné způsobilosti v elektrotechnice dle ust. § 7 NV č. 194/2022 Sb., „vedoucí elektrotechnik“, je plná profesní kvalifikace [ust. § 2 písm. a) bod 5 NV č. 194/2022 Sb.]. Pro ujasnění, zda se opravdu jedná o úplnou profesní kvalifikaci nebo jen profesní kvalifikaci doporučujeme (pokud tato informace není zřejmá z daného dokumentu) obrátit se na akreditovanou společnost, která daný dokument vytvořila nebo přímo na Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy České republiky.

Závěrem uvádíme, že pro práci na elektrickém zařízení musí být fyzická osoba (zaměstnanec) držitelem osvědčení o odborné způsobilosti v elektrotechnice dle NV č. 194/2022 Sb. (ust. § 19 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů).

Dotaz: „Žádám o radu k požadovanému vzdělání pro uchazeče o splnění elektrotechnické kvalifikace dle NV 194/2022 Sb. §6 a §7. Zejména mě zajímá, kde získat kompletní seznam uznávaných studijních oborů. Dle NV jsem pochopil, že bych toto měl hledat na <https://www.narodnikvalifikace.cz/vyber-kvalifikace/profesni-kvalifikace/skupiny-oboru-11/pouze-platne-ano/pouze-s-termíny-zkousek-ne/seradit-1v/ku-1-8>, ale zde se mi nezdá seznam kompletní.“

Odpověď: Na Vámi uvedených stránkách opravdu naleznete výčet skupiny oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika, které dle ust. § 2 písm. a) bod 1 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice, splňují odbornou kvalifikaci cit „1. ukončené střední vzdělání, střední vzdělání s výučním listem, střední vzdělání s maturitní zkouškou nebo vyšší odborné vzdělání ze skupiny oborů 26 Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika“.

Závěrem bychom Vás chtěli upozornit na skutečnost, že problematika vzdělávání spadá do kompetence Ministerstva školství, mládeže a tělovýchovy, které je v této věci kompetentní.

Dotaz: „Jak je to s platností elektrovevize u objektu, který je dle PBŘ pro více než 200 osob. Mále-li revizi starou 3 roky s platností 5 let a nová legislativa požaduje lhůtu 2 roky, musíme zajistit revizi okamžitě nebo platí lhůta 5 let dle staré legislativy a po jejím uplynutí už jedeme s četností 1 x 2 roky. Moc vám děkuji. Bohužel se nemůžeme dohodnout. Jeden revizní technik je pro okamžitou revizi, protože pro starou lhůtu není v legislativě opora, jiný tvrdí po uplynutí staré lhůty.“

Odpověď: K Vašemu dotazu Vám sdělujeme, že od 1.7.2022 nabylo účinnosti NV č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti, jehož součástí je i příloha č. 4 „Základní nejdelší lhůty pravidelných revizí vyhrazeného elektrického zařízení včetně zařízení pro ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny“. Součástí této přílohy je tabulka, ve které je stanovena mimo jiné i nejdelší lhůta pravidelné revize pro objekty, kde se podle BPŘ umožňuje přítomnost více než 200 osob na 2 roky. Vzhledem k uvedenému ve Vašem dotaze, musí být ve Vašem případě pravidelná revize provedena nejpozději do 31.12.2022.

Dotaz: „Dobrý den, do nedávna jsem prováděl školení a přezkušování elektrotechniků podle vyhl.50/78 Sb.

Nyní chci navázat na tuto činnost podle nové legislativy (zákon č.250/2021 Sb., NV195/2022 Sb. ...).

Podle zákona č.250/2021Sb. §19 odst.4 cituji „je-li zkouška z odborné způsobilosti zajišťována externí právnickounebo podnikající fyzickou osobou, musí tato mít v předmětu podnikání zajišťování školení a zkoušení nebo ověřování znalostí“.

Vzhledem k tomu, že se ke mě dostávají různé rozporuplné informace, tak chci požádat o vaše stanovisko.

Jaké živnostenské oprávnění musím vlastnit–?

Stačí živnost volná – mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnostinebo musím být živnost vázaná – poskytování služeb v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.“

Odpověď: Jak ve svém dotaze uvádíte, dle ust. § 19 odst. 4 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon č. 250/2021 Sb.“), je-li zkouška z odborné způsobilosti zajišťována externí právnickou nebo podnikající fyzickou osobou, musí tato mít v předmětu podnikání zajišťování školení a zkoušení nebo ověřování znalostí. Toto školení a vzdělávání podléhá volné živnosti dle ust. § 25 odst. 2 přílohy č. 4 zákona č. 455/1991 Sb., o živnostenském podnikání (živnostenský zákon), ve znění pozdějších předpisů, „Živnost volná a obory činností, které náleží do živnosti volné, jsou uvedeny v příloze č. 4 k tomuto zákonu“, bod 72 přílohy č. 4 „**72. Mimoškolní výchova a vzdělávání, pořádání kurzů, školení, včetně lektorské činnosti**“.

Dotaz: *Prosím o sdělení, kdo může provádět vizuální kontrolu, kterou se ověří, že LPS není viditelně poškozen v termínu 1 x ročně?*

Dotaz posuzuji dle nového nařízení vlády č. 190/2022, příloha č.4, doplňující informace k základním nejdelším lhůtám pravidelných revizí LPS.“

Odpověď: V příloze č. 4 k NV č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti (dále jen „NV č. 190/2022 Sb.“) je uvedeno cit „a) Na všech zařízeních LPS je nutno provést nejméně jednou ročně vizuální kontrolu, kterou se ověří, že LPS není viditelně poškozen.“. Tuto vizuální kontrolu LPS (LPS = lightningprotectionsystem = ochrana před bleskem), v tomto případě hlavně tedy jímací soustavy a jednotlivých svodů, může provést kterýkoliv zaměstnanec k tomuto úkolu pověřený a zdravotně způsobilý. Jedná se o činnost, kdy daný zaměstnanec obejde daný objekt LPS chráněný a vizuálně zkontroluje možné mechanické poškození jednotlivých částí LPS a udělá o tom zápis. V případě, že odhalí poškození LPS, pak pomocí osoby odborně způsobilé (dle ust. § 19 zák. č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů) nechá tuto závadu odstranit.

Dotaz: *Lhůta revize EZ – Když je revize EZ provedena do 06/2022 se lhůtou např. 5 let, tedy do 06/2027.*

Jaká bude následná lhůta revize? 5 let dle revizní zprávy zpracované do 06/2022 nebo kratší určená dle nového nařízení vlády 190/2002 Sb.?”

Odpověď: V příloze č. 4 k NV č. 190/2022 Sb. jsou stanoveny základní nejdelší lhůty pravidelných revizí vyhrazeného elektrického zařízení včetně zařízení pro ochranu před účinky atmosférické a statické elektřiny, kde je mimo jiné uvedeno „b) Pravidelná revize musí být provedena v roce, do kterého spadá konec stanovené lhůty od doby provedení poslední revize. Netýká se lhůt, nepřesahujících délku jednoho roku.“. Z toho vyplývá, že pokud se lhůta revizí Vámi prováděných nezměnila (stále platí 1x 5 let), pak pokud jste poslední revizi provedli 06/2022, pak následující musíte provést v roce 2027. Pokud však je ve výše zmíněné příloze uvedená lhůta jiná, pak musíte v periodických revizích pokračovat dle této nové lhůty (např. lhůta se změní na 1x 3 roky, následující revize bude provedena v roce 2025).

Dotaz: „V souvislosti se zákonem č. 250/2021 Sb. bych měl jeden dotaz, na který jsem zatím nenašel odpověď.“

Zaměstnáváme pracovníky s elektro kvalifikací "osoba znalá pro samostatnou činnost". Podle § 19 odst. 2 musí tyto osoby splňovat plnou svéprávnost.

1) Jak jí máme ověřovat a dokladovat?

2) Stačí ověřit plnou svéprávnost až před novým přezkušováním, nebo jí máme dodatečně ověřit a doložit i u všech výše uvedených pracovníků?“

Odpověď: K výše uvedeným dotazům uvádíme, že způsob ověřování a dokladování plné svéprávnosti se již zabývala pověřená organizace (Technická inspekce České republiky), která na svých stránkách (www.ticr.eu) uvádí:

„Podmínka svéprávnosti se dokládá čestným prohlášením, jehož vzor naleznete na webových stránkách TIČR. Čestné prohlášení předkládá žadatel k nahlédnutí před zkouškou z odborné způsobilosti na TIČR, pro plnění požadavku §11 odst. (1) písm. a) cit: „dosažení věku 18 let a plná svéprávnost“, podle zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů.“

V případě, že vznikne pochybnost o plné svéprávnosti, Technická inspekce České republiky si může nechat předložit tuto skutečnost podle zákona č. 133/2000 Sb., o evidenci obyvatel. Občan podle §8 odst. 3 tohoto zákona požádá o písemné poskytnutí údajů, kterým následně svéprávnost doloží.“

Dotaz: „Je možné připustit, aby předseda zkušební komise umožnil získání § 6 s rozsahem E1, pokud bude uchazeč splňovat praxi pro VN v rozsahu určeném pro § 7 tedy 3 roky? Obdobně by se týkalo i propojení § 6 se třídou B.“

Odpověď: V ust. § 6 odst. 7 nařízení vlády č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV č. 194/2022 Sb.“), je dána možnost pro osoby, které nesplňují odbornou kvalifikaci dle ust. § 2 písm. a) NV č. 194/2022 Sb., kdy je možno odbornou kvalifikaci, ve specifických případech, nahradit profesní kvalifikací (dle ust. § 2 písm. b) NV č. 194/2022 Sb.). Tato možnost má omezení pro činnosti do 1 kV střídavého napětí nebo do 1,5 kV stejnosměrného napětí v objektech bez nebezpečí výbuchu. Pro vedoucího elektrotechnika, dle ust. § 7 NV č. 194/2022 Sb., není podobná výjimka uvedena.

Z výše uvedeného vyplývá, že odborně způsobilou osobou „elektrotechnik“ s rozsahem E1 nebo se třídou B se může stát pouze osoba splňující odbornou kvalifikaci dle ust. § 2 písm. a), stejně tak je tomu u odborně způsobilé osoby „vedoucí elektrotechnik“.

Dotaz: „Další dotaz se týká toho, jakou praxi pro práci bez omezení napětí E1 musejí splňovat pracovníci s kvalifikací § 6 elektrotechnik, kteří splňují vzdělání v elektrotechnickém oboru. Z § 6 odst. 1 a odst. 2 vyplývá, že praxi určí na základě rizik osoba odpovědná. Pro § 7 učeny 3 roky.“

Odpověď: Ust. § 6 odst. 2 NV č. 194/2022 Sb. uvádí: „Minimální požadovanou odbornou praxi stanoví v souladu s hodnocením rizik jednotlivých činností vykonávaných elektrotechnikem odpovědná osoba, a to místním provozním bezpečnostním předpisem (§ 349 odst. 1 zákoníku práce). Pro osoby bez elektrotechnické praxe stanoví místní provozní bezpečnostní předpis dohled osoby znalé s praxí minimálně 2 roky po dobu nejméně 1 roku.“

Dotaz: „Jsem zástupce vzdělávací společnosti a dovoluji si zaslat dotaz k rekvalifikaci 26-094-H. Tato nová profesní kvalifikace je dle Národní soustavy kvalifikací popsána zde: Mechanik/mechanika silničních vozidel s elektrickým a hybridním pohonem - Národní soustava kvalifikací (narodnikvalifikace.cz)

Objevují se nám četné otázky z praxe, od jednotlivých značek a autoservisů. Velké téma je bývalá „padesátka“ a aktuální Nařízení vlády 194/2022.

Trvá, že mechanici pro práci s elektromobily musí také mít splněny podmínky dle příslušných paragrafů Nařízení vlády 194/2022 (bývalá „padesátka“)? Nebo platí, že zkouška v rámci výše uvedené profesní kvalifikace tento požadavek nahrazuje?

Obecně, kde je, prosím, možno načerpat informace či metodiku k tomuto tématu? Existuje nějaký zdroj, který je možno citovat? Nebo nějaké podklady, ze kterých bychom toto (a nejen my) mohli vyčíst?

Tuto problematiku jsme konzultovali na různých místech a cílem tvůrců standardu bylo eliminovat, aby museli automechanici s touto nově vzniklou profesní kvalifikací mít ještě další zkoušku, která je svým způsobem obecná a nereflexuje potřeby pro elektroauta.

Prosím tedy o vaše závazné stanovisko, které budeme následně komunikovat a publikovat dál, a velmi předem děkuji za Váš čas. Věřím, že to pro Vás nebude zbytečná práce. Podobné dotazy se budou časem množit a my bychom rádi klienty správně informovali, protože ani odborná veřejnost v tom nemá jasno. Pokud bych se měla obrátit s tímto dotazem na někoho jiného, prosím o sdělení kontaktu.“

Odpověď: Dle ust. § 3 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb., o požadavcích na odbornou způsobilost k výkonu činnosti na elektrických zařízeních a na odbornou způsobilost v elektrotechnice (dále jen „NV č. 194/2022 Sb.“): „Právnícká osoba a podnikající fyzická osoba provozující elektrické zařízení nebo provádějící činnosti na elektrických zařízeních zajistí, aby činnosti a řízení činností na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti ve stanovených případech vykonávaly jen odborně způsobilé fyzické osoby podle § 19 zákona se splněním požadavků na jejich způsobilost podle § 4, 6 a 7 a osoby odborně způsobilé k výkonu činnosti na elektrických zařízeních podle § 11 zákona se splněním požadavků na jejich způsobilost podle § 8.“

Dle ust. § 2 písm. f) NV č. 194/2022 Sb.: „odpovědnou osobou pověřená osoba právnické osoby nebo podnikající fyzické osoby, která provozuje elektrické zařízení, k jejímž povinnostem patří zajištění bezpečného provozu elektrického zařízení a stanovení pravidel při výkonu jednotlivých činností na zařízení a organizaci nebo uspořádání místa výkonu těchto činností.“

Tato odpovědná osoba před zahájením prací určí, dle složitosti daných prací, zda práce na elektrickém zařízení může vykonávat osoba seznámená, poučená, nebo osoba znalá.

Z Vašeho dotazu není zřejmé, zda „mechanici pro práci s elektromobily“ pro svou činnost musí splňovat kvalifikaci osoby poučené dle ust. § 4 NV č. 194/2022 Sb., nebo osoby znalé pro samostatnou činnost (dále jen „elektrotechnik“) dle ust. § 6 NV č. 194/2022 Sb. (která odpovídá dnes již zrušenému ust. § 5 a § 6 vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice).

Pokud by „mechanici pro práce s elektromobily“ vykonávali některou z činností uvedenou v ust. § 4 odst. 4 NV č. 194/2022 Sb.: „Rozsah činností, které může osoba poučená vykonávat, stanoví právní

a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro činnost na elektrických zařízeních včetně místních provozních bezpečnostních předpisů. Osoba poučená zejména vykonává

a) samostatnou obsluhu elektrického zařízení bez omezení napětí, s omezením, že se může dotýkat jen těch částí zařízení, které jsou pro obsluhu určeny,

b) práci podle pokynů na elektrických zařízeních malého a nízkého napětí bez napětí a v jejich blízkosti,

c) práci s dohledem na elektrických zařízeních vysokého napětí bez napětí a v jejich blízkosti,

d) práci s dohledem osoby znalé v blízkosti nekrytých živých částí elektrických zařízení nízkého napětí pod napětím, v bezpečné vzdálenosti od nich, nebo až na dotyk s izolačním krytem chránícím před nahodilým dotykem s živou částí,

e) práci pod dozorem osoby znalé v blízkosti nekrytých živých částí elektrických zařízení vysokého napětí pod napětím,

f) práci na elektrickém zařízení ve zvláštních případech, na které právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která provozuje elektrické zařízení, zpracovala a vydala zvláštní pracovní postup, se kterým byla osoba poučená předem a opakovaně ve stanovených lhůtách seznámena a byla prakticky zacvičena k této činnosti; o seznámení se vyhotoví zápis, který podepíše osoba poučená spolu s osobou, která seznámení provedla.“. Pak by se u těchto osob postupovalo podle ust. § 4 NV č. 194/2022 Sb. Pro tyto osoby není zákonem ani nařízením vlády stanovena podmínka odborné kvalifikace (tj. elektro vzdělání). Dle ust. § 19 odst. 3 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů, je stanovena plná svéprávnost, zdravotní způsobilost k vykonávaným činnostem a provedení poučení a ověření znalostí pověřenou osobou znalou.

Pokud by však práce na elektrickém zařízení byly „složitějšího“ charakteru, musel by je vykonávat elektrotechnik.

Dle ust. § 6 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb.: „Elektrotechnik je osoba s odbornou kvalifikací podle § 2 písm. a), která po zaškolení složila zkoušku z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice ve stanoveném rozsahu. Elektrotechnik vykonává činnosti na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti samostatně s výjimkou zvláštních případů vycházejících z hodnocení rizik.“

V ust. § 6 odst. 7 nařízení vlády č. 194/2022 Sb., je dána možnost pro osoby, které nesplňují odbornou kvalifikaci dle ust. § 2 písm. a) NV č. 194/2022 Sb., kdy je možno odbornou kvalifikaci, ve specifických případech, nahradit profesní kvalifikací [dle ust. § 2 písm. b) NV č. 194/2022 Sb.]. Tato možnost má omezení pro činnosti do 1 kV střídavého napětí nebo do 1,5 kV stejnosměrného napětí v objektech bez nebezpečí výbuchu.

Z toho plyne, že profesní kvalifikace umožňuje osobám, které nemají splněnou odbornou kvalifikaci, aby i přesto mohly s jistým omezením (do 1 kV střídavého napětí nebo do 1,5 kV stejnosměrného napětí v objektech bez nebezpečí výbuchu) vykonávat samostatně práce na elektrickém zařízení (po složení zkoušky z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice dle § 6 NV č. 194/2022 Sb.).

V případě, že by tyto osoby potřebovaly pracovat na elektrickém zařízení bez omezení, nebo potřebovaly pro svou práci být osobou znalou pro řízení činnosti (dále jen „vedoucí elektrotechnik“), dle ust. § 7 NV č. 194/2022 Sb., pak by musely dle ust. § 2 odst. 1 písm. a) bod 5 NV č. 194/2022 Sb. splnit úplnou profesní kvalifikaci, která se získá dle ust. § 4 zákona č. 179/2006 Sb., o ověřování a uznávání výsledků dalšího vzdělávání a o změně některých zákonů (zákon o uznávání výsledků dalšího vzdělávání), ve znění pozdějších předpisů a je zveřejněná v Národní soustavě kvalifikací pod oborem kvalifikace „Elektrotechnika, telekomunikační a výpočetní technika“.

Závěrem uvádíme, že pro práci na elektrickém zařízení musí být fyzická osoba (zaměstnanec) držitelem osvědčení o odborné způsobilosti v elektrotechnice dle NV č. 194/2022 Sb. (ust. § 19 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů).

Dotaz: „Dne 23.11.2022, na setkání elektrotechniků, v Kulturním domě Střelnice v Hradci Králové, bylo řečeno, že v případě pravidelné revize elektroinstalace, (bez ohledu na její první uvedení do provozu), je v případě porušení §20, odstavce 3, písmeno c, zákona 250/2021 Sb., Je elektrická instalace, neschopná provozu.

Pochopil jsem to tak správně?“

Odpověď: Uvádíme, že dne 1. 7. 2022 nabyl účinnosti zákon č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o VTZ“), který vust. § 20 odst. 3 písm. c) definuje, co se považuje za stav ohrožující bezpečnost práce a provozu vyhrazeného technického zařízení: „Provozovatel je povinen zajistit, aby bylo vyhrazené technické zařízení používáno pouze, pokud je vyloučen stav ohrožující bezpečnost práce a provozu. Za stav ohrožující bezpečnost práce a provozu vyhrazeného technického zařízení se považuje, chybí-li průvodní dokumentace nebo provozní dokumentace k vyhrazenému technickému zařízení, pokud byla vydána.“ Dále vust. § 20 odst. 4 zákona o VTZ je uvedeno, že: „Není-li průvodní dokumentace nebo provozní dokumentace k vyhrazenému technickému zařízení k dispozici, stanoví rozsah kontroly zařízení provozovatel místním provozním předpisem k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.“ Pojmy průvodní dokumentace, provozní dokumentace a místní provozní bezpečnostní předpis jsou již definovány v nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí.

Výše uvedená ust. § se vztahují k provozovateli, který je povinen zajistit, aby bylo vyhrazené technické zařízení (elektrické, plynové, tlakové, zdvihací) používáno pouze, pokud je vyloučen stav ohrožující bezpečnost práce a provozu. Další požadavky ve vztahu k provádění revizí a konkrétní dokumentaci k vyhrazeným technickým zařízením jsou uvedeny v provádějících právních předpisech k zákonu o VTZ. V případě vyhrazených technických elektrických zařízení se jedná o nařízení vlády č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti.

Na závěr obecně uvádíme, že elektroinstalace se provádí na základě projektové dokumentace a revizní technik má mít k provádění výchozí revize a pravidelné revize dokumentaci elektrického zařízení odpovídající skutečnému provedení.

Dotaz: „S kolegou jsme léta prováděli školení, členů rybářského svazu, pro lov elektrinou. Šlo o § 4, dnes již neplatné vyhl. č. 50/78 Sb. Jak to ale máme provést teď, dle nové legislativy?“

Odpověď: Uvádíme, že platná legislativa více ponechává na zaměstnavateli a na jeho vyhodnocení rizik, aby určil, zda zaměstnanec pro práci na elektrickém zařízení musí splňovat kvalifikaci osoby poučené dle ust. § 4 NV č. 194/2022 Sb. (která odpovídá dnes již zrušenému ust. § 4 vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice), nebo osoby znalé pro samostatnou činnost (dále jen „elektrotechnik“) dle ust. § 6 NV č. 194/2022 Sb. (která odpovídá dnes již zrušenému ust. § 5 a § 6 vyhlášky č. 50/1978 Sb., o odborné způsobilosti v elektrotechnice).

Pokud by vámi školení „rybáři“ vykonávali některou z činností uvedenou v ust. § 4 odst. 4 NV č. 194/2022 Sb.: „Rozsah činností, které může osoba poučená vykonávat, stanoví právní a ostatní předpisy k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci pro činnost na elektrických zařízeních včetně místních provozních bezpečnostních předpisů. Osoba poučená zejména vykonává

a) samostatnou obsluhu elektrického zařízení bez omezení napětí, s omezením, že se může dotýkat jen těch částí zařízení, které jsou pro obsluhu určeny,
b) práci podle pokynů na elektrických zařízeních malého a nízkého napětí bez napětí a v jejich blízkosti,
c) práci s dohledem na elektrických zařízeních vysokého napětí bez napětí a v jejich blízkosti,
d) práci s dohledem osoby znalé v blízkosti nekrytých živých částí elektrických zařízení nízkého napětí pod napětím, v bezpečné vzdálenosti od nich, nebo až na dotyk s izolačním krytem chránícím před náhodným dotykem s živou částí,
e) práci pod dozorem osoby znalé v blízkosti nekrytých živých částí elektrických zařízení vysokého napětí pod napětím,
f) práci na elektrickém zařízení ve zvláštních případech, na které právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba, která provozuje elektrické zařízení, zpracovala a vydala zvláštní pracovní postup, se kterým byla osoba poučená předem a opakovaně ve stanovených lhůtách seznámena a byla prakticky zacvičena k této činnosti; o seznámení se vyhotoví zápis, který podepíše osoba poučená spolu s osobou, která seznámení provedla.“ Pak by se u těchto osob postupovalo podle ust. § 4 NV č. 194/2022 Sb. Pro tyto osoby není zákonem ani nařízením vlády stanovena podmínka odborné kvalifikace (tj. elektro vzdělání). Dle ust. § 19 odst. 3 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů, je stanovena plná svéprávnost, zdravotní způsobilost k vykonávaným činnostem a provedení poučení a ověření znalostí pověřenou osobou znalou.

Pokud by však činnosti na elektrickém zařízení, vykonávané „rybáři“, byly „složitějšího“ charakteru, musel by je vykonávat elektrotechnik.

Dle ust. § 6 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb.: „Elektrotechnik je osoba s odbornou kvalifikací podle § 2 písm. a), která po zaškolení složila zkoušku z odborné způsobilosti k výkonu činností v elektrotechnice ve stanoveném rozsahu. Elektrotechnik vykonává činnosti na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti samostatně s výjimkou zvláštních případů vycházejících z hodnocení rizik.“

V ust. § 6 odst. 7 nařízení vlády č. 194/2022 Sb., je dána možnost pro osoby, které nesplňují odbornou kvalifikaci dle ust. § 2 písm. a) NV č. 194/2022 Sb., kdy je možno odbornou kvalifikaci, ve specifických případech nahradit profesní kvalifikací [dle ust. § 2 písm. b) NV č. 194/2022 Sb.]. Tato možnost má omezení pro činnosti do 1 kV střídavého napětí nebo do 1,5 kV stejnosměrného napětí v objektech bez nebezpečí výbuchu.

Závěrem se dá říct, že pokud v minulosti stačilo, když rybářům pro svou činnost, lov elektřinou, postačovala odborná kvalifikace osoby poučené (pokud výrobce zařízení, které se k lovu elektřinou využívá, nestanoví za podmínku obsluhy osoby znalé), nadále u těchto rybářů provádět poučení a ověření znalostí v rozsahu osoby poučené.

Dotaz: „U OSVČ, to bude jak, s novými paragrafy, ohledně nové legislativy?“

Odpověď: Uvádíme, že osoba samostatně výdělečně činná (dále jen „OSVČ“), která se živí prací na elektrických zařízeních (montáž elektroinstalace, hromosvodů atd.), bude muset splňovat požadavky na osobu znalou, tj. bude buď osoba znalá pro samostatnou činnost (dále jen „elektrotechnik“) nebo osoba znalá pro řízení činnosti (dále jen „vedoucí elektrotechnik“).

Pokud bude OSVČ vykonávat pouze činnosti na elektrických zařízeních a v jejich blízkosti samostatně s výjimkou zvláštních případů, vycházejících z hodnocení rizik (dle ust. 6 odst. 1 NV č. 194/2022 Sb.), pak mu postačí odborná kvalifikace elektrotechnik.

Pokud by však OSVČ chtěl vykonávat i řízení činností, řízení provozu a projektování vyhrazených elektrických zařízení, které není předmětem autorizace podle jiného právního předpisu, pak by musel **být vedoucí elektrotechnik** dle ust. § 7 NV č. 194/2022 Sb. Vedoucí elektrotechnik může vykonávat všechny činnosti jako elektrotechnik rozšířené o výše zmíněné, proto není potřeba, aby bylo v jeho osvědčení uvedeno více paragrafů než jeden.

Dále bychom chtěli upozornit na skutečnost, že OSVČ, jakož to podnikající fyzická osoba, musí být držitelem oprávnění vydaného pověřenou organizací (dle ust. § 7 zákona č. 250/2021 Sb.).

Dotaz: „Dobrý den, dle 250/2021 prý nově musíme u starého bytového domu asi 40tá léta udělat nějakou náhradní dokumentaci skutečného stavu, je to opravdu nutné ?

Revizní technik nám sepsal revizní zprávu, že kvůli tomu není schopná bezpečného provozu, že to je teď nově v zákoně, ptal jsem se známého bezpečáka a ten tvrdí to samé. Jen se chci zeptat zda to je opravdu povinné i pro takto staré bytové domy, protože v Praze to určitě nemá většina, ptal jsem se na správu nemovitostí a že to tam teď také řeší. Můžete mi k tomu napsat nějaké stručné vyjádření pro laika? Nevím kam už se obrátit s tímto dotazem. Všichni něco tvrdí ale neřeknou kde to dohledám (normu apod.). Rád bych to jen měl podložené.“

Odpověď: Dne 1. 7. 2022 nabyt účinnosti zákon č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o VTZ“), který v ust. § 20 odst. 3 písm. c) definuje, co se považuje za stav ohrožující bezpečnost práce a provozu vyhrazeného technického zařízení: „Provozovatel je povinen zajistit, aby bylo vyhrazené technické zařízení používáno pouze, pokud je vyloučen stav ohrožující bezpečnost práce a provozu. Za stav ohrožující bezpečnost práce a provozu vyhrazeného technického zařízení se považuje chybí-li průvodní dokumentace nebo provozní dokumentace k vyhrazenému technickému zařízení, pokud byla vydána.“ Dále v ust. § 20 odst. 4 zákona o VTZ je uvedeno, že: „Není-li průvodní dokumentace nebo provozní dokumentace k vyhrazenému technickému zařízení k dispozici, stanoví rozsah kontroly zařízení provozovatel místním provozním předpisem k zajištění bezpečnosti a ochrany zdraví při práci.“ Pojmy průvodní dokumentace, provozní dokumentace a místní provozní bezpečnostní předpis jsou již definovány v nařízení vlády č. 378/2001 Sb., kterým se stanoví bližší požadavky na bezpečný provoz a používání strojů, technických zařízení, přístrojů a nářadí.

Výše uvedená ust. § se vztahují k provozovateli, který je povinen zajistit, aby bylo vyhrazené technické zařízení (elektrické, plynové, tlakové, zdvihací) používáno pouze, pokud je vyloučen stav ohrožující bezpečnost práce a provozu. Další požadavky ve vztahu k provádění revizí a konkrétní dokumentaci k vyhrazeným technickým zařízením jsou uvedeny v provádějících právních předpisech k zákonu o VTZ. V případě vyhrazených technických elektrických zařízení se jedná o nařízení vlády č. 190/2022 Sb., o vyhrazených technických elektrických zařízeních a požadavcích na zajištění jejich bezpečnosti.

Na závěr obecně uvádíme, že elektroinstalace se provádí na základě projektové dokumentace a revizní technik má mít k provádění výchozí revize a pravidelné revize dokumentaci elektrického zařízení odpovídající skutečnému provedení.

=====

Dále dle ust. § 7 zákona č. 250/2021 Sb. je

§ 7 Odborná způsobilost právnických osob a podnikajících fyzických osob k montáži, opravám, revizím, zkouškám vyhrazených technických zařízení a k plnění nádob plyny

(1) Montáž, opravy, revize, zkoušky vyhrazených technických zařízení a plnění nádob plyny jsou oprávněny vykonávat pouze odborně způsobilé právnické osoby a podnikající fyzické osoby. Právnická

osoba může vykonávat činnost podle věty první, zabezpečí-li její výkon odborně způsobilou fyzickou osobou pro danou činnost. To platí i pro podnikající fyzickou osobu, která sama nesplňuje požadavky na odbornou způsobilost.

(2) Činnosti na vyhrazených technických zařízeních podle odstavce 1 mohou vykonávat právnické osoby a podnikající fyzické osoby, které jsou držiteli oprávnění podle § 8 a 9.“

Z výše uvedeného vyplývá, že pokud Vaše firma provádí montáž, opravy, revize, zkoušky vyhrazených technických zařízení a plnění nádob plyny, musí být držitelem oprávnění v potřebném rozsahu.

Vysvětlení k § 1 zákona č. 250/2021 Sb., o bezpečnosti práce v souvislosti s provozem vyhrazených technických zařízení a o změně souvisejících zákonů (dále jen „zákon o VTZ“) naleznete v důvodové zprávě k zákonu o VTZ, cit: „Ustanovení § 1 zákona č. 250/2021 Sb. vymezuje předmět nové právní úpravy jak pozitivně, tak i negativně, kdy co do negativního výčtu došlo k vymezení vůči právním úpravám v působnosti ostatních rezortů, které spravují zařízení, jež představují zvýšenou míru ohrožení života a zdraví.“

Taktéž bychom rádi upozornili na skutečnost, že v ust. § 6 odst. 4 zákona č. 251/2005 Sb., o inspekci práce, ve znění pozdějších předpisů, a to zejména prostřednictvím poznámek pod čarou dává příkladný výčet zákonů, které svou působností omezují působnost orgánů inspekce práce.